

**A BONI BEZERÉDJ AMÁLIA ÁLTALÁNOS ISKOLAI TAGINTÉZMÉNYE
HELYI TANTERVE ÉNEK-ZENÉBŐL**

NAT MŰVELTSÉGTERÜLET:

Művészetek

KERETTANTERV :

EMMI kerettanternv 51/2012. (XII. 21.) EMMI
rendelet. 2. sz. melléklet 2.2.12. A) változatához

A Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó
helyi tantervi javaslatának átvétele

ÉVFO- LYAM:	A TANTÁRGY NEVE:	INTEG- RÁCIÓ:	ÉRTÉKELÉSE:	A TANTÁRGY		
				ÉVES ÓRASZÁMA :	HETI ÓRA SZÁMA:	SZEREPE A KOMPETENCIA ALAPÚ NEVELÉSBEN- OKTATÁSBAN:
5.	Ének-zene	-	Félévkor és év végén osztályzattal	36	1	-
6.	Ének-zene	-	Félévkor és év végén osztályzattal	36	1	-
7.	Ének-zene	-	Félévkor és év végén osztályzattal	36	1	-
8.	Ének-zene	-	Félévkor és év végén osztályzattal	36	1	-

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELE:

A továbbhaladás feltétele az egyes évfolyamoknál a *fejlesztés várt eredményei* című pontban leírtakban meghatározva.

Helyi tanterv Ének-zene az általános iskolák 5-8. évfolyama számára

az EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet. 2. sz. melléklet 2.2.12. A) változatához

Kerettantervi megfelelés

Jelen helyi tanterv-ajánlás az 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet:

2. sz. melléklet 1.2.2. 12. 1.1.Ének-zene 5-8.. alapján készült.

A tantervi ajánlás a kerettanterv által biztosított 10 %-os szabad órakeret kitöltésére is javaslatot ad az óraszámok elosztásával, melyet elsősorban a generatív készségek, felismerő kottaolvasás, befogadói kompetenciák és zenehallgatás területére osztott szét.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A művészeti nevelés nem minden esetben feltételezi a tankönyvek használatát, mert a képességfejlesztésen alapuló művészeti neveléshez nem feltétlenül szükséges a hagyományos tankönyvi forma. Tankönyvválasztás esetén a tankönyv segíti az egységes alapokra épülő differenciálást, mert lehetővé teszi, hogy a tanulók adottságaikkal, saját fejlődési ütemükkel összhangban tanulhassanak. A tankönyv elsősorban keret, sokkal inkább egy kiindulópont, a benne szereplő ismeretanyag más csoportosításban is feldolgozható, más irányokba továbbfejleszhető, kiegészíthető, pedagógiai céljai más feladatokon keresztül is megvalósíthatók.

A tankönyvek kiváltképp az alsóbb évfolyamokon inspiráló képeket, feladatokat, játékokat tartalmaznak. A feldolgozást segítő képek, feladatok, játékok segítik a fejlesztést, mert az életkori sajátosságoknak megfelelnek. A képeket kiegészítő szöveges részek fontos jellemzője, a jól tagolt, érthető megfogalmazás. A tankönyvben szereplő esetleges ismeret jellegű tudáselemek (pl. művek címe, alkotók, évszámok) nem uralják a tananyagot. A tankönyv sok lehetőséget biztosít a tanulói tevékenységre, és ösztönöz az önálló tanulói ismeretszerzésre, így szolgálva a helyi tantervben foglalt sajátos feladatok teljesítését.

A személyiségfejlesztés és a legkülönbözőbb képességek fejlesztése más-más ismeret-anyagon, tevékenységen keresztül egy komplex művészeti program keretében valósítható meg leginkább. Ez szemléletváltást feltételez, amelyhez a tankönyv segítséget nyújthat, hangsúlyozni kell azonban, hogy a hatékony tanári tevékenységet semmilyen tankönyv nem helyettesítheti, mert az iskolában – kiváltképp a művészetek tanításával – nem egyszerűen ismeretek átadása folyik.

Ajánlott Könyvek

Ördög László-Riznerné Kékesi Mária: Énekzene 5. osztály

Ördög László-Riznerné Kékesi Mária: Énekzene 6. osztály

Lukin László-Lukin Lászlóné: Ének-zene 7. osztály

Lukin László-Lukin Lászlóné: Ének-zene 8. osztály

Zenehallgatáshoz ajánljuk:

Zenekalauz sorozat elemei 5-10. osztály CD-i

Szabó Helga: Muzsikáló évszázadok CD-sorozat

Készségfejlesztéshez ajánlott:
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok I_II.
Ajánlott segédlet

Tanmenetjavaslat 5. osztály
Tanmenetjavaslat 5. osztály
Tanmenetjavaslat 5. osztály
Tanmenetjavaslat 5. osztály

Célok, feladatok

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel, valamint kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést és zenélést szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzene alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik népzene és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók részben az iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épül, s ezáltal ösztönzi őket énekkarokban és házi zenélésben való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti a minden órán megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő terem a kórusmunkához
- Ötvonalas tábla
- Mágneses tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag

5–8. évfolyam

A következő fejlesztési célokat segíti az ének-zene tantárgy kerettanterve: erkölcsi nevelés, nemzeti öntudat és hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, a testi és lelki egészségre nevelés, felelősségvállalás másokért és önkéntesség, médiatudatosságra nevelés, a tanulás tanítása. A kulcskompetenciák tekintetében az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, szociális és állampolgári, a hatékony, önálló tanulás kompetenciája fejlesztéséhez is hozzájárul.

Fejlesztési célok

Reprodukció. Az éneklésre épülő tanítás első lépéseként a tanulóknak az éneklés örömeinek és helyes szokásainak kialakítása játszott a fő szerepet. Ebben az életkorban már az éneklés tisztasága, kifejező ereje, a zenei stílusnak megfelelő előadásmód, a kommunikatív muzikalitás kialakítása kerül a fejlesztés középpontjába. A magyar és más népek zenéje továbbra is jelen van az énekes anyagban, azonban a hangsúly folyamatosan eltolódik a klasszikus szemelvények irányába, majd a 7. és 8. osztályban a populáris zene szemelvényei is megjelennek a tananyagban. Ezek elemzésénél fontos, hogy rámutassunk arra, hogy a klasszikus zene fordulatai, formai megoldásai miként hatnak alapvetően, meghatározóan a művek stílusára. A tanulók a zenei elemeket improvizációs, kreatív játékos és intellektuális feladatokkal is gyakorolják.

Zenehallgatás. A felső tagozat zenehallgatási anyagára a sokszínűség jellemző. Elsődleges cél a stílus jellegzetességeinek megismertetése: szerkesztés módok, formai megoldások, egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok bemutatása. Kronologikus áttekintésre majd a 8. osztályban kerül sor. A felső tagozatos zenehallgatásra ajánlott alkotások többsége nagy lélegzetű, előkészítése, többszöri meghallgatása és feldolgozása sokszor meghaladja a tanítási óra adta időkeretet. Inspiráljuk a tanulókat órán kívüli meghallgatására is és más, az órai anyaghoz kapcsolódó zeneművek megismerésére.

A tanulók értékelése

Az értékelési céloktól és típusoktól függ, hogy milyen alapelvek alapján értékelünk. A művészeti területeken különösen nagy hangsúlyt kap a formáló, motiváló (formatív) értékelés, hisz ennek segítségével biztosítható az alkotás örömeinek megőrzése, továbbá ez feltételezi a saját teljesítményekhez viszonyított egyéni továbblépés lehetőségét. Ennek érdekében, és különösen az adott terület szubjektivitását gyakran túlhangsúlyozó nézőpontok ellensúlyozására különösen fontos, hogy a szaktanár törekedjen a tárgyyszerű értékelésre. A viszonylagos tárgyyszerűség feltétele, hogy az adott munkát (teljesítményt) jól meghatározott szempontok szerint kell megvizsgálni, a teljesítmény erősségeit és gyengéit meg kell nevezni, valamint az utóbbiak javításához szükséges teendőket ismertetni kell.

A fentiekből következik, hogy a művészetek esetében különösen fontos értékelési mód a szóbeli értékelés, azaz kiváltképp az alkotó munka esetében folyamatos egyéni korrekció szükséges, az eltérő egyéni képességek és készségek figyelembevételével. Kizárólag a megfelelő értékelési eljárások gyakorlásával lehet sikeres az adott műveltségterület szempontjából oly fontos képességfejlesztő stratégia.

A tanterv alkalmazásához szükséges speciális képesítési követelmények és tárgyi feltételek

Az ötödik–hatodik évfolyamon a művészeti tantárgyakhoz a tantárgynak megfelelő szakos tanári vagy műveltségi területnek megfelelő képesítést nyújtó, szakirányú tanítói végzettség szükséges.

Az iskolában már meglévő tanári és tanulói demonstrációs eszközök (kiegészítve – szükség szerint – saját készítésű eszközökkel); szaktantermek; iskolai könyvtár (lehetőség szerint), megfelelő a 11/1994. MKM rendeletnek.

5. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés			Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: zongora, ritmushangszerek.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hang lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-e, tiszta éneklés). Kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése). Gregorián zenei szemelvények. Magyar történelmi énekek XVI-XVII sz. énekek, 1848-as dalok Nemzeti énekeink: Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz, éneklése fejből. Más népek dalai, a műzene tonális	Egyéni és csoportos ének. Gyűjtőmunka . Verseny-tanulói előadás. Szemléltetés. Gyakorlás.	Éneklés Gyűjtőmunka Szóbeli előadás Tánc	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> magyar történelmi énekek és a magyar történelem párhuzamai.	Tankönyv Zongora Kották kísérethez.

<p>és funkciós zenei nyelvének megismerését segítve.</p> <p>Zongorakíséretes dalok: különböző zenei stílusból.</p> <p>Többszólamúság: kánonok, könnyű reneszánsz társas dalok részletei</p> <p>A dalanyag tiszta, kifejező, stílusos éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban.</p>			<p><i>Erkölcstan:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Régi és új stílusú népdal, gregorián ének, 1848-as dal, Himnusz, dal mint műfaj, munkadal duett, kórusmű, társas ének, a cappella., népszokások, jeles napok dalai, regölés, Gergely-járás, Szent György- nap, farsang, népzenegyűjtés A hangerő dinamikai jelzései decrescendo, crescendo. Magyar népdalok előadásmódja:Parlando, Rubato, Tempo giusto</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztinató. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal. Énekes rögtönzés dinamikai változásokkal.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: kotta vonalas és mágneses tábla, mozgásos gyakorlatokhoz megfelelő tér	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kérdés és felelet viszonyában a funkció érzet fejlesztése. Visszatérő forma és variáció alkotásának fejlesztése. A rögtönzés fejlesztése a következő zenei ismeretek felhasználásával: pontozott ritmusok, dúr-moll dallami fordulatok, tercparhuzam.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
-------------------------------------	--	---------------------	---------------------	-------------

<p>Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (s zinkópa, pontozott ritmusok), verssorok ritmizálása, osztinató. - 3/4 helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal. - Egyszerű, stilizált tánclépésekből lépéssor kombinálása régi korok zenéjéhez. <p>Dallami improvizáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adott ritmus motívumra dallamvariációk dúr és moll pentachordokkal, dúdolással, lalázva, szolmizálva. - Tercpárhuzamok szerkesztése dúr és moll dallami fordulatokhoz. <p>Zenei forma alkotás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy és nyolcütemes egységekben. - Zenei forma alkotása visszatérő elemekkel (rondó, variáció). <p>Változatos ritmusképletek használata.</p> <p>Dallami és harmóniai rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.</p>	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Irányított improvizáció.</p> <p>Csoportos és egyéni tánc.</p> <p>Páros gyakorlatok.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p>	<p>Ének</p> <p>Tánc</p> <p>Feladatmegoldás</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Improvizáció</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> stilizált tánclépések.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Ritmushangszerek</p> <p>Zongora</p> <p>Videofelvételek</p>
--	--	---	---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	dúr, moll, tercmenet, zenei periódus, visszatérő forma, rondó, dallami variáció, fuga szerkesztésmódja.
-------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi.:mágneses és kottavonalas tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciója a felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés - tudatosítás - gyakorlás/ alkalmazás hármasságában. Ritmikai elemek, metrum: – ritmikai elemek: kis éles és kis nyújtott ritmus,, fermáta Dallami és harmóniaelemek: – belépő hangok - felső ré és mi hangok, – lá és dó pentaton-lá és dó hexachord hangsorok	Egyéni és csoportos gyakorlatok. Éneklés. Irányított megfigyelés	Kottaolvasás Éneklés Analízis szintézis	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i>	Tankönyv Kottafüzet Zongora Ritmushangszerek Tegzes

<ul style="list-style-type: none"> - a dúr és moll hangsorok, - dallamfordulatok, hétfokú hangsorok: d-d', l-l'ig <p>Hangközök: t4, t5, t8,ismétlés, gyakorlás-jártasság szintjén</p> <p>Hangnemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - abszolút hangnevek (megismertetés szintjén), zenei ábécé <p>Zenei előadásra vonatkozó jelzések:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tempójelzések és dinamikai jelek. <p>Ütemfajták, ritmikai elemek megkülönböztetése és egyszerűbb ritmusgyakorlatok során reprodukálása.</p> <p>A belépő dallami és harmóniai elemek csoportos éneklése.</p> <p>Az abszolút felismerése, tempó és dinamikai jelek értelmezése.</p>	<p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladat-megoldás.</p> <p>Tudatosítás.</p>	<p>Megfigyelés és</p> <p>Megfelelő hangnemen olvasás, reprodukció</p>	<p>vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Matematika</i> : számsorok, törtek.</p>	<p>György: Hétfokú olvasógyakorlatok I-II</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>kis éles és kis nyújtott ritmus, fermáta dúr és moll hangsor, abszolút hangnevek, violin- és basszuskulcs, allegro, allegretto, andante, adagio, forte, mezzoforte, piano, pianissimo., zenei ábécé lá és dó pentaton és hexachord</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, többszólamú hallás készsége, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek	

	hangszerekről.			
További feltételek	Személyi: Szaktanár			
	Tárgyi: Vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök, internet.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése. Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – énekes hangfajok megkülönböztetése (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus), – kamarazene. <p>Formaérvék fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – visszatéréses kéttagú forma, rondó forma, variációs forma. <p>Más többszólamú készségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyszerű basszusmenet követése, énekes reprodukciója, többszólamú zenei szövet 	<p>Éneklés- egyéni és csoportos.</p> <p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Kottaolvasás</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Analízis, szintézis</p> <p>Memorizálás</p> <p>Értelmezés, véleményezés</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, értelmezés.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> táncjátékok a nép- és műzenében.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD – Zenekalauz sorozat</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p> <p>Videofelvételek</p>

<p>felismerése (belső szólam), hangszerelés.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenehez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája).</p> <p>A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása a következő szempontok szerint: dallamhangszer, ritmushangszer, műzenei és népi hangszer (duda, tekerő, cimbalom, citera).</p> <p>Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése, és elemzése. Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.</p>	<p>Azonosítás</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hangköz, hangsor, formai egység (dallamfordulat, frázis, zenei mondat, dal forma, variációs forma, és rondó forma, koráldallam), népi hangszer.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei befogadás – Zenehallgatás</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
--	--	---------------------------

Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísélni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatisztizáláshoz, rajzi eszközök.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A népzene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből válogatva a tanulók érdeklődését erősítve törekvés a zeneirodalom remekműveinek megismertetésére. Hangverseny-látogatásra nevelés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása, ezek művészi szintű adaptációi mai autentikus előadóktól. Más népek zenéje, világzenei feldolgozások nemzetiségeink zenei hagyományainak megismerése. Reneszánsz kórusdalok, barokk szemelvények. Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva: – vokális művek, – hangszeres művek –	Egyéni és csoportos gyakorlatok. Éneklés, Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés. Szemléltetés. Megfigyelés.	Éneklés Analízis szintézis Memorizálás Más népek dalainak összehasonlítása Gyűjtőmunka Csoportos tevékenységek	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi korok, korstílusok. <i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.	Tankönyv CD-Zenekalauz CD hangtár Zenei DVD-k.

<p>szimfónia tétel (rondó forma), hangszeres művek (variáció, versenymű),</p> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangversenylátogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p>Azonosítás.</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka-egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka.</p>		<p><i>Dráma és tánc:</i></p> <p>Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játék, opera cselekménye.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>művészettörténeti stíluskorszakok.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Gregorián ének, reneszánsz tánc oratórium, dal, barokk zene , concerto, divertimento, versenymű népi zenekar, népi hangszerek: citera, cimbalom, duda, tekerő. Csembaló, orgona, trombita, oboa. Fúga</p>			

<p>A fejlesztés várt eredményei</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 20 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Többszólamú éneklés. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött tonális és funkciós érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. – A tanult zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, tonalitás, formai megoldások). – A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 20 alkotás) megismerték.
-------------------------------------	--

Ajánlás az éves tematikához

Az is mert ütem fajták áttekintése	Régi stílusú népdalaink
Dallamhangok	A munkadal
A népzene gyűjtéséről	Régi muzsika kertje
A kvartos hangköz gyakorlása	A reneszánsz zene – a kórusművészet aranykora
A kvart hangköz gyakorlása	Palestrina
Gyakorlás, készségfejlesztés!	Lassus
A prím és az oktáv hangköz gyakorlása	A zenei ábécé
A szinkópa ismétlése	A felső ré – r'
A kvint hangköz	A felső mi – m'
Kodály Zoltán	A kis nyújtott ritmus
Antonio Vivaldi	A barokk zene
Georg Friedrich Händel	A barokk zenekar
A ti hang ismétlése	A hétfokú dúr hangsor
Johann Sebastian Bach	A hétfokú moll hangsor
A kis éles ritmus	Új stílusú népdalaink
Összefoglalás	

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Bartók: Este a székelyeknél	Bartók: Jóságigéző
Népi hangszerek	Gregorián ének
Duda	Veni, Redemptor gentium
Aki dudás akar lenni (ének)	Madrigálok
Tekerő: Nincs Szentesen olyan asszony	Marenzio: Tavasz
Citera: Nem akar a vezérürü legelni	Palestrina: Drága fény
Esik eső, nagy sár van a faluban	Ismeretlen szerző: Un cavaglier di Spagna
Cimbalom: Csárdás (Cimbalomszóló)	Ismerkedés hangszerországgal
Népi zenekar: Kapuvári verbunk	a) A trombita bemutatása
Népdalfeldolgozások	Kodály: A majlandi kaland ébresztője a Hány Jánosból
Kodály: Gergelyjárás	Katonai szignálok: Ébresztő, Felhívójel, Vigyázz!
Bárdos: Összegyültek, összegyültek az izsapi lányok	Haydn: A menet
Bárdos: Régi táncdal	Kodály: Katonadal
Kodály: Kállai kettős	b) Az oboa
Varázslás, bűvölés	Marcello: d-moll oboa verseny III. tétel
Mongol sámánénekek: A gonosz szellem ráküldése az ellenségre	Barokk zene
Farkasidéző ének	Purcell I: Trombitafanfár
Kánont éneklő őserdei indiánok (Peru)	Vivaldi: C-dúr versenymű két trombitára I. tétel
Altatódalt éneklő indiánanya (Peru)	Vivaldi: A négy évszaktól A tavasz első tétele
Altatódalt	Farkas Ferenc feldolgozása: Apor Lázár tánca
Magyar regösének: Kelj fel gazda	
Kodály: Hajnövesztő	

Bach: C-dúr prelúdium és fuga orgonára	Bartók Béla: Gyermeknek III. – Dudanóta
Bach: Már nyugosznak a völgyek	Bartók Béla: Három népdal – Megöltek egy legényt-ballada
Bach: V. Brandenburgi verseny I. tétel (részlet)	Kodály Zoltán Kállai kettős (részlet 1. dal)
Händel: Győzelmi dal a Júdás Makkabeus c. oratóriumból	Ligeti György: Három lakodalmi tánc
Händel: Halleluja a Messiás c. oratóriumból	Jean Sibelius: Karelia Intermezzo I.
Händel: Tüzi játék-szvit IV. tétel	Cimbalom Jazz St. Henri (Oscar Peterson)-Marius Preda
Mozart: Utazás szánon	Egressy Béni: Klapka induló
Bartók Béla: Ürögi kanásztánc	J. S. Bach: Jesus bleibet meine Freude BW
Gloria Patri	Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell-témára (The Young Person's
Ave vera virginitas	Magyar népzene, más európai népek zenéje felvételről (pl. orosz, ír, skót, spanyol)
Lassus: Visszhang	
Bartók Béla: 20 magyar népdal – Erdő, erdő, erdő	
Bartók Béla: Gyermeknek II. – Csillagok, csillagok	

Ajánlott énekes anyag

A, a, a, a farsangi mnd.	Bimm, bamm – régi német dal – Faragó Maria fordítása
Adjon az Úristen– regösének	Csillagok, csillagok– magyar nd
A fényes istenarcot– koráldallam	Eddig vendég– magyar nd.
Bach: Máté-passio	Elesett a lúd a jégen– palóc nd
Aki dudás akar lenni mnd.	Erdő, erdő,de magas– magyar nd. – Járdányi Pál feldolgozása
A kislányok– cseh nd. – Szőnyi Erzsébet feldolgozása	Erdő, erdő, erdő– magyar nd
Akkor szép az erdő magyar nd	Erdő mélyen– A számóca– finn nd. – Lukin László fordítása
Amikor a mutató– Postaváró– amerikai kiszámoló– Szőnyi Erzsébet–Lukin László	Este a székelyeknél– témák– Bartók Béla
Apor Lázár tánca– a XVII. századból	Este van már – népies dal – Bárdos Lajos feldolgozása
Arról alól – magyar nd	
A szántói híres utca– magyar nd	

Édesanyám rózsafája– magyar nd
 Édes kedves feleségem– magyar nd
 Édes rózsám– Régi tancdal– Dr. Vargha
 Károly verse
 Éljen soká– Régi kánon népies dallam–
 Lukin László verse
 Érik a szőlő– magyar nd.
 Fehér fuszulykavirág– magyar nd
 Felülről fúj – magyar nd.
 Fénylő, győztes– Handel: Győzelmi kórus–
 A Júdás Makkabeus c. oratoriumból
 Föl, föl vitézek– Egressy Béni–Thaly
 Kálmán
 Gábor Áron rézágyúja– magyar nd.
 G-dúr menüett dallama– Bach
 Gregorián dallamok:
 O gloriosa;
 Sanctus, sanctus;
 Alleluja;
 Veni, Redemptor
 Győri kanász a dombon– magyar nd.
 Haragszanak a batai gazdák– magyar nd
 Három éjjel, három nap – magyar nd.
 Hej, Dunáról fúj a szél – magyar nd. –
 Kodály Zoltán feldolgozása
 Hidló végén– magyar nd
 Hull a szilva– magyar nd.
 János bácsi– francia népdalkánon
 Jertek, jertek– kánon– ismeretlen francia
 szerző
 Jöjj már! – Tavaszkánon– Byrd
 Két szép rózsafa nőtt – magyar tánc a
 XVII. századból
 Kirje, kirje kisdedecske– karácsonyi
 népének
 Kis kece lányom– magyar nd. – Kodály
 Zoltán feldolgozása
 Kossuth Lajos azt írta a levélben– magyar
 nd
 Kukorica– perui dal – Lukin László verse

Mar nyugosznak a völgyek– koráldallam–
 Kerényi György verse
 Megöltek egy legényt– magyar nd.
 Megrakják a tüzet– magyar nd.
 Megyen már a – magyar nd.
 Nem vagyok én senkinek sem adósa –
 magyar nd.
 Névre LASSUS – Orlandus
 Lassus:Névjegy– Lukin László verse
 Nézz csak a réten szét – kánon– Bárdos
 Lajos–Horváth Ádám
 Nincs Szentesen olyan asszony– magyar
 nd.
 Összegyültek– magyar nd.
 Palestrina-dallamok:
 Hic est panis; Lauda Sion
 Pál, Kata, Péter– A kis kakas– francia
 kánon– Szabó Miklós verse
 Pásztorok, keljünk fel – Pálóczi Horváth
 Ádám gyűjtése
 Sárga csikó– magyar nd. – Szőnyi Erzsébet
 feldolgozása
 Sej, a szakcsi utca– magyar nd
 Szerdahelyi sudár torony– magyar nd.
 Századok óta – Róta-nóta– német népies
 dallam– Lukin László verse
 Uccu, vászon tarisznya– magyar nd
 Üdvözlünk téged– Josquin des Pres:
 Évszakköszöntő– Rossa Ernő verse
 Viva, viva la Musica– Praetorius
 Volt nekem egy kecském– magyar nd. –
 Kodály Zoltán feldolgozása
 Zöld erdőben– magyar nd.
 Zöld fű közt árva kék ibolyácska–
 Ismeretlen szerző
 Zöld levél– román nd.
 Zúg a Volga– orosz nd. – Gács Demeter
 verse

6. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés			Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: zongora, ritmushangszerek.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hangyi lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-e, tiszta éneklés). Kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése).</p> <p>Magyar történelmi énekek: históriás énekek, kuruc kori dalok, nemzeti énekeink, Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése fejből.</p> <p>Más népek dalai, a műzene tonális és funkciós zenei nyelvének megismerését segítve.</p> <p>Zongorakíséretes dalok: bécsi klasszikus és más zenei stílusból.</p> <p>Többszólamúság: kánonok,</p>	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Verseny-tanulói előadás.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Gyakorlás.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Szóbeli előadás</p> <p>Tánc</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> magyar történelmi énekek és a magyar történelem párhuzamai.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Zongora</p> <p>Kották kísérethez.</p>

<p>könnyű reneszánsz társas dalok részletei (10 szemelvény a fenti témakörökből).</p> <p>A dalanyag tiszta, kifejező, stílusos éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban.</p>			<p>alapján.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Régi és új stílusú népdal, , históriás ének, kuruc kori dal, Szózat, dal mint műfaj, duett, kórusmű, társas ének, a cappella. Népies műdal műdal, verbunkos zene</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus oszttinató. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal. Énekes rögtönzés dinamikai változásokkal.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: kotta vonalas és mágneses tábla, mozgásos gyakorlatokhoz megfelelő tér	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kérdés és felelet viszonyában a funkció érzet fejlesztése. Visszatérő forma és variáció alkotásának fejlesztése. A rögtönzés fejlesztése a következő zenei ismeretek felhasználásával: 6/8-os metrum, felütés, dūr-moll dallami fordulatok, tercpárhuzam.	

Formázott táblázat

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök

Formázott táblázat

<p>Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (s zinkópa, pontozott ritmusok), verssorok ritmizálása, osztinató. – 3/8, 6/8, 3/4 helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal. – Egyszerű, stilizált tánclépésekből lépéssor kombinálása régi korok zenéjéhez. <p>Dallami improvizáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adott ritmusmotívumra dallamvariációk dúr és moll pentachordokkal, dúdolással, lalázva, szolmizálva. – Tercpárhuzamok szerkesztése dúr és moll dallami fordulatokhoz. <p>Harmónia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zárlati harmóniak (Domináns-Tonika) megfigyelése, énekes reprodukciója dúdolással. <p>Zenei forma alkotás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy és nyolcütemes egységekben. – Zenei forma alkotása visszatérő elemekkel (rondó, variáció, periódus). <p>Változatos ritmusképletek használata.</p> <p>Dallami és harmóniai rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.</p>	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Irányított improvizáció.</p> <p>Csoportos és egyéni tánc.</p> <p>Páros gyakorlatok.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Improvizáció</p> <p>Tánc</p> <p>Mozgásos gyakorlatok</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Analízis-szintézis</p> <p>Funkciós-tonális ének</p> <p>Játék</p> <p>Alkotás vizuális technikák használata</p> <p>Improvizáció</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> stilizált tánclépések.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Ritmushangszerek</p> <p>Zongora</p>
---	--	--	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hatnyolcad, dúr, moll, tercmenet, zenei periódus, visszatérő forma, dallami variáció, szekvencia, domináns, tonika funkció, díszítés, kánon , szonátaforma, klasszikus periódus
-------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek			Óra-keret 6 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi. Mágneses és kottavonalas tábla			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciója a felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés - tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: – új ütemfajták: 6/8, 3/8, – felütés, csonka ütem, – ritmikai elemek: triola . Dallami és harmóniaelemek: – belépő hangok :fi, szi, di, ta	Egyéni és csoportos gyakorlatok. Éneklés,	Éneklés Kottaolvasás Memorizálás	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és	Tankönyv Kotta-füzet Zongora

<ul style="list-style-type: none"> – a dúr és moll hangsorok (ré sor, mi sor, szó sor, vezetőhang, – kromatikus dallamfordulatok, – a hármashangzat hangzása <p>Hangközök:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kis és nagy szekund, kis és nagy terc. <p>Hangnemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – abszolút hangnevek – kulcsok és előjegyzések 2 #-ig, 2 b-ig (megismerés szintjén). – Feloldójel és szerepe – C-dúr, F-dúr, G-dúr, D-dúr, Bé-dúr a-moll, d-moll, e-moll, h-moll, g-moll <p>Zenei előadásra vonatkozó jelzések:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tempójelzések és dinamikai jelek.:Moderató, Andante, Allegro, Adagio, Tranquillo, Spirituoso, Allegretto <p>Ütemfajták, felütés, ritmikai elemek megkülönböztetése és egyszerűbb ritmusgyakorlatok során reprodukálása.</p> <p>A belépő dallami és harmóniai elemek csoportos éneklése.</p> <p>Az abszolút felismerése, tempó és dinamikai jelek értelmezése.</p>	<p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Tudatosítás.</p>	<p>Analízis-szintézis</p> <p>Megfigyelés és</p> <p>Azonosítás</p> <p>Kifejtés</p> <p>Gyakorlás</p> <p>Írás</p>	<p>jelzések használata.</p> <p><i>Matematika:</i> számsorok, törtek.</p>	<p>Ritmus-hangszer-ek</p> <p>Tegzes György : Hétfokú olvasógyakorlatok I-II</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>6/8, 3/8, felütés, csonka ütem, triola, kisszinkópa , fi, szi, dúr és moll hangsor, vezetőhang, kromatika, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, abszolút hangnevek, violin- és basszuskulcs, hármashangzat, allegro, allegretto, andante, adagio, forte, mezzoforte, piano, pianissimo. Leszállítójel, a-moll, d-moll, e-moll C-dúr, F-dúr, D-dúr, Bé-dúr, h-moll, g-moll ,feloldójel, kereszt, bé,tempójelzések: Moderato, Andante, Allegro Allegretto, Adagio, Tranquillo, Spirituoso</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, többszólamú hallás készsége, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek hangszerekről.			
További feltételek	Személyi: Szaktanár			
	Tárgyi: Vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök, internet.			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése. Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése: – énekes hangfajok megkülönböztetése (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus), – kamarazene. Formaérzék fejlesztése: – visszatéréses kéttagú forma, triós forma, szonátaforma szerenád, variációs forma. Más többszólamú készségek: – egyszerű basszusmenet követése, énekes reprodukciója, többszólamú zenei szöveg felismerése (belső szólam), hangszerelés. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a	Éneklés- egyéni és csoportos. Egyéni és csoportos gyakorlatok Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés. Szemlélteté	Éneklés Gyakorlás Elemzés Írás Memorizálás	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, értelmezés. <i>Dráma és tánc:</i> táncjátékok a nép- és műzenében.	Tankönyv CD – Zenekalauz sorozat Kottafüzet Zongora

<p>zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenehez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája). A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása a következő szempontok szerint: dallamhangszer, ritmushangszer,</p> <p>Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése, és elemzése. Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.</p>	<p>s. Mefigyelés. Azonosítás Tudatosítás. Gyűjtőmun- ka-egyéni és csoportos Projektmun- ka.</p>	<p>Fogalomtár használata Gyűjtőmun- ka</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hangköz, formai egység (dallamfordulat, frázis, zenei mondat, dal forma, variációs forma, triós forma és szonátaforma szimfónia, lant, harsona szimfonikus zenekar hangszerei.</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísélni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	<p>A népzene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből válogatva a tanulók érdeklődését erősítve törekvés a zeneirodalom remekműveinek megismertetésére.</p> <p>Hangverseny-látogatásra nevelés.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása, ezek művészi szintű adaptációi mai autentikus előadóktól.</p> <p>Más népek zenéje, világzenei feldolgozások nemzetiségeink zenei hagyományainak megismerése.</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények a stílusérzék fejlesztéséhez – a bécsi klasszika zeneirodalmából a kuruc kor zenéjéből, Kodály-Bartók zenéje.</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vokális művek, – hangszeres művek – szerenád, divertimento, szimfónia tétel (triós forma, rondó forma), hangszeres művek (variáció szimfónia), – daljáték/operarészletek. <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-</p>	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés,</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka a-egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Befogadás</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Párhuzamok keresése</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Koncertlátogatás</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi korok, korstílusok.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játék, opera cselekménye.</p> <p><i>Vizuális</i></p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD-Zenekalauz</p> <p>CD hangtár</p> <p>Zenei</p> <p>DVD-k.</p>

látogatás motivációs szerepének felhasználásával).			<i>kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	dal, népies dal daljáték, menüett, szvit, szerenád, divertimento, históriás énekversenymű, oratórium, szimfónia, verbunkos, kuruc dal, harsona, lant Haydn, Mozart, Beethoven, Kodály: Mátrai képek, Bakfark Bálint, Tinódi Lantos Sebestyén			

A fejlesztés várt eredményei	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 20 dalt és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Többszólamú éneklés. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött tonális és funkciós érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. – A tanult zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, tonalitás, formai megoldások). – A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 10 alkotás) megismerték.
------------------------------	--

Ajánlás az éves tematikához

A harsona

A dúr hangsor

A szekund

A zenei ábécé

A moll hangsor	A szimfonikus zenekar
A terc	Haydn: Évszakok
Kodály Zoltán: Mátrai képek	Mozart
Kvintválasz felfelé	Mozart: Varázsfuvola
A c-dó: A C-dúr és az a-moll	Mozart: Szerenád Kis éji zene
A ré-sor (dór)	Beethoven Keleti színezet a klasszikus zenében
A mi-sor (fríg)	A felütés-csonka ütem
A fi hang	A kuruc kor zenéje
A szí hang	Az f-dó: F-dúr és a d-moll
A di hang A feloldójel	A feloldójel kettős szerepe
A g-dó: G-dúr és az e-moll	A bé-dó: Bé-dúr és a g-moll
A 3/8-os ütem	A triola
Bakfark Bálint	A kisszinkópa
A históriás ének	A szó-sor (mixolíd)
A 6/8-os ütem	Új stílusú népdalaink
A ta hang	A díszítőhangok
A bécsi klasszika	(Népdalok – kánonok – kétszólamú művek)
A klasszikus	Összefoglalás
Haydn	
A D-dúr és a h-moll	

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható.

Bartók: Ürögi kanásztánc (Magyar képek V. tétel)

Kodály: Villó

Kodály: Fölszállott a páva

Kodály: Mátrai képek

Bárdos Lajos: Dana-dana

Bakark Bálint: X. lantfatázia

Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája (Farkas Ferenc feldolgozása)

„Ne bánkódjék senki köztünk” (Sebő Ferenc feldolgozása)

„Haj, Rákóczi, Bercsényi” (Benkő Dániel feldolgozása)

A harsona bemutatása (Toronyzene)

Haydn: G-dúr szimfónia, No 94. („Üst dobütés”) II. (Andante)

Haydn: Évszakok I. rész, No 2. (Tavaszkórus)

Haydn: Évszakok III. rész, No 3. (Szüreti kórus, részlet, Vadászkórus, részlet)

Haydn: G-dúr vonósnégyes Op. 76. No. 1. III. (Menuetto Presto)

Haydn: D-dúr szimfónia, No 104. IV. (Finálé, részlet)

Mozart: Utazás szánon (Három német tánc K. 605. No 3.)

Mozart: Kis éji zene K. 525. I. (Allegro)

Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr zongoraverseny, K. 467, II. tétel

Mozart: Esz-dúr kürtverseny K. 417. III. (Rondó)

Mozart Papageno és Papagena duettje II. felv. (No 21.)

Mozart: Varázsfuvola: Sarastro F-dúr áriája (No 10. II. felv.)

Mozart: Varázsfuvola: Az éj királynőjének áriája (No 14. II. felv.)

Beethoven: D-dúr hegedűverseny II. (Larghetto, részlet II. felv.) és IV. tétel

Beethoven: c-moll hegedű-zongora szonáta II. tétel (Op. 30. No 2. Scherzo-Allegro)

Beethoven: Török induló (Athén romjai – Kísérőzene Op. 113. No 4.)

Beethoven : III. szimfónia, IV. tétel (Esz-dúr, Op. 55. IV. Finale Allegro molto, részlet)

Beethoven: VII. szimfónia, IV. Allegro con brio, részlet (A-dúr Op. 92.)

Malek Miklós: Harsonaverseny, részlet

Magyar népzene, más európai népek zenéje felvételről (pl. orosz, ír, skót, spanyol).

Ligeti György: Síppal, dobbal, nádihegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire

Ajánlott dalanyag

- Ablakomba, ablakomba– m. nd.
A jó lovas katonának– m. nd.
A macskának négy a lába– m. nd..
A nap nyugodni tér – német nd.
Árok partján kinőtt a fű – m. nd..
A Vidrócki híres nyája– m. nd.
Az én rácsos kapum– m. nd.
Bárcsak régen felébredtem volna
Karácsonyi pásztortánc) – népének
Cinege, cinege– m. nd.
Csínom Palkó, Csínom Jankó– kuruc dal
Csordapásztorok– népének
Csörög a csizmám – Bárdos L. szövege és fordítása
De szeretnék páva lenni– m. nd.
Drága lányka (Szerenád) – Haydn
(Závodszy Zoltán ford.)
Dübörög a fogatom (Bricskán járok) –
amerikai nd. – (Lukin László ford.) Szőnyi
Erzsébet feldolgozása
Édesanyám gyűjts gyertyára– m. nd.
Édesanyám rózsafája– m. nd.
Ég a város– angolkánon
Egy kis virága völgy ölén (Százszorszép) –
Beethoven (Bürger verse, Hankiss János
ford.).
Életemnek nagy részén– perui indián nd. –
(Lukin László ford.)
Ellopták szívemet– XVIII. sz. P. Horváth
Ádám
Elmegyek, elmegyek, el is van vágyásom–
m. nd.
Én a hegyre, te a völgybe– lengyel nd. –
Szőnyi Erzsébet feldolgozása
Énekeljünk, énekeljünk– m. nd.
Erdő mélyén, esti csendben
(Csalogány az erdőn) – Haydn (Kerényi
György ford.)
Este jó, szürkül bé – m. nd
Ez elmúlt gonosz időket beszélem–
Egervár viadaláról való ének –
Tinódi Lantos Sebestyén
Fehér liliomszál– m. nd. Kodály Zoltán
feldolgozása Garibaldi csárdás kiskalapja.–
m. nd. – Kodály Zoltán feldolgozása
- Gyorsan száguldó (A patak partján) –
orosz nd. (Kristóf Károly ford.)
Győzhetetlenén köszálom (Rákóczi imája)
– Magyar ének XVIII. sz
Gyulainé, édesanyám (Kádár Kata) –
erdélyi ballada
Ha felmegyek a budai nagy hegyre– m. nd
Hej, igazítsad jól a lábod– bácskai
táncdallam
Hej, Ilona, Ilona– horvát nd.
Hej, Rákóczi, Bercsényi– kuruc dal.
Hej, rozmaring, rozmaring– m. nd.
Hess páva, hess páva (Császárné pávája) –
m. nd.
Hopp ide tisztán– m. nd
Jaj, de beteg vagyok– m. nd.
János bácsi dudáljon kend – m. nd.
Jászkunsági gyerek vagyok– m. nd.
Játszott Vejnemöjnen ujjá (Vejnemöjnen
muzsikál) – finn nd. (Vikár Béla ford.)
Jól van dolga a mostani huszárnak– m. nd.
Juhászlegény, szegény juhászlegény–
népies dal (Petőfi Sándor verse)
Kék ibolya búra hajtja a fejét– m. nd.
Két tyúkom tavalyi– m. nd.
Kicsiny a hordócska– m. nd.
Kifeküdtem én a magas tetőre – m. nd.
Lányok ülnek a toronyba’ – m. nd.
Lomhán ballag a szürkevíz (Csöndes
kánon) – kánon– Bárdos Lajos (Raics
István verse)
Madárka, madárka– m. nd.
Már Vidrócki emelgeti a bankót– m. nd.
Már zengve szól az estharang
(Bűvös hang) – angol kánon (Raics István
ford.)
Megkötöm lovamat– virágének
Megy a ruca a vízre. nd.
Menyasszony, vőlegény– m. nd. – Bárdos
L. feldolgozása
Mily földön túli – Tamino áriája – Mozart
Varázsfuvola
Mily szép ez, mily tiszta (Bűvös
csengettyű)– Mozart Varázsfuvola
Ne higgyél a cigánynak– c. nd.
Nekem olyan emberecske kéne– m. nd.

Ó, jertek, énekeljünk– angol kánon–
(Kerényi György verse)
Oragna figa taxafa– Mozart első dallama
Osiris, Isis, itt e párnak (Sarastro áriája) –
Mozart
Varázsfuvola
Ősszel érik babám– m. nd.
Repülj madár, repülj– m. nd.
Ritmus rondó játék – C. Orff Rossz a Jézus
kiscsizmája– Kodály Zoltán (Szedő Dénes
verse)
Röpülj páva– m. nd. – Kodály Zoltán
feldolgozása
Sárga kukoricaszár – m. nd.
Sej, a tari réten– m. nd. .
Sej, besoroztak– m. nd.
Sej, felszállotta kakas– m. nd.
Sok szép országba (A mormotás fiú dala) –
Beethoven (Goethe verse)

Summáját írom (Egri históriának summája)
– Tinódi Lantos Sebestyén
Szárnya,szárnya, szárnya a madárnak– m.
nd
Szép május, jöjj (Vágyódás a tavasz után)–
Mozart (Závodszky Zoltán ford.)
Szívünk mélye új lánggal ég (Napfényes
utakon) – norvég nd. – Bárdos Lajos
feldolg.
Tavaszi szél vizet áraszt – m. nd.
Te álomszuszék, ébredj– angol kánon
Te vagy a legény (Tyukodi-nóta) – kuruc
dal
Tente, kicsike lány (Altató) – perui indián
nd. – Szőnyi Erzsébet feldolg. (Lukin
László verse)
Tisza partján mandulafa – m. nd.
Tó partján, fák alján– francia nd., kánon–
(Dobos László verse)
Törökbársony süvegem– kuruc dal .

7. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: megfelelő tér mozgáshoz, mágneses tábla, vonalas tábla.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése egy- és többszólamú gyakorlatokkal, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).	

Formázott táblázat

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. táncnóta, szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves). Régi és új stílusú népdalok</p> <p>Más népek dalai (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje, afroamerikai népzene).</p> <p>Zongorakíséretes dalok, népdalok. feldolgozásai is.</p> <p>Többszólamúság: kánonok, reneszánsz társas dalok rövid részletei, romantikus dalok, zeneművekhez kapcsolódó témák, dallamok.</p> <p>Példák a populáris zenéből.</p> <p>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek a barokk , a klasszika és a romantika korából.</p> <p>A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklés.</p>	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Gyűjtőmunka.</p> <p>Verseny-tanulói előadás.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Projekt-munka</p>	<p>Éneklés</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Hangképzés</p> <p>Dramatizálás</p> <p>Verseny</p> <p>Kórusének</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti nyelven.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Zongora</p> <p>CD</p> <p>Zenekalauz</p> <p>Videofelvételek</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Társas dal, , keserves, népdal romantikus dal, táncnóta, népies műdal, ária, chanson, populáris dal, kánon, rokon és más népek dalai, népdalfeldolgozás .
----------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, többszólamú alapkészségek.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: ritmushangszerek, vonalas tábla, mágneses tábla.			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással. Hallásfejlesztés harmóniai példák szemléltetésével, egyszerűbb példák (harmóniai vázak) alkotásával.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek , munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Különböző metrikájú vagy aszimmetrikus hangsúlyozású ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása. Skálák és hangzatok szerkesztése és hangzásának megfigyelése. Ritmus, metrum: – különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója (hangsúlyok, pl. keringő, mazurka, polonéz menüett,	Egyéni és csoportos ének. Irányított improvizáció. Csoportos és egyéni tánc. Páros gyakorlatok. Gyakorlás.	Mozgásos ritmizálások Tánc Improvizáció Éneklés Memorizálás Írás Felismerő kottaolvasás	<i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.	Tankönyv Ritmus- hangszerek Zongora Tegzes György: Hétfokú olvasó- gyakorlatok -I-II

<p>verbunkos, habanera vagy a swing egyenetlen nyolcadhangjai), – ritmusimprovizáció afrikai dobon, csörgők, teakfa, aszimmetrikus hangsúlyozás, szinkópálás.</p> <p>Dallam: – hétfokú hangsorok: párhuzamos moll blues skála megismertetése.</p> <p>Harmónia: – szubdomináns funkció (IV. fok) megfigyeltetése dúrban – különböző skálák hangjaiból szerkesztett hangzatok, kipróbálása énekléssel, csoportosan.</p> <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: – adott dallamhoz rögtönzött egyszerű harmónia kíséret, adott harmónia kísérethez rögtönzött dallamalkotás, – dallamkomponálás megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés, téma komponálás és variáció képzése, egy ritmikai ötlet organikus továbbszövése). – Tanult szerkezetek felhasználása: periódus, kupolás szerkezet – (kvintelés-fel, le)</p>	<p>Feladat-megoldás.</p> <p>Alkotás-improvizáció.</p>	<p>Hangszeres bemutatások olyan tanulótól, aki tud gitározni</p> <p>Csoportos ének</p> <p>Komponálás</p> <p>Improvizáció</p>		
---	---	--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rögtönzés, ritmusvariációk, blues skála, szubdomináns funkció, augmentáció, diminúció, aszimmetrikus ütem.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla,	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképének követése alapján.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában:</p> <p>a változó ütemmutató felismerése, fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: 1. ütemfajták: 2/4, 4/4, 3/4, 4/8, 3/8, 6/8, 2/2.</p> <p>Dallami és harmóniaelemek: 2. harmóniai feszültség és oldás megfigyelése. Ereszkedő dallamvonal (népdal), kupolás szerkezet, kvintelés. B-dúr és g-moll, D-dúr és h-moll</p> <p>Hangközök: 3. kis és nagy szext, kis és nagy szeptim (megismerés szintjén).</p>	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés, Beszélgetés.</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Tudatosítás.</p>	<p>Megfigyelés és Éneklés</p> <p>Mozgásos ritmizálás</p> <p>Memorizálás</p> <p>Analízis-szintézis</p> <p>Feladatmegoldások</p>	<p><i>Matematika</i> : törtek.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p> <p>Ritmushangszerek</p> <p>Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok</p> <p>I-II</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>változó ütemmutató, ütemfajták: 2/4, 4/4, 3/4, 4/8, 3/8, 6/8, 2/2 harmóniai feszültség és oldás, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim.</p>			

Formázott: Felsorolás és számozás

Formázott: Felsorolás és számozás

Formázott: Felsorolás és számozás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök, internet.			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p><i>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok</i></p> <p>Szerkesztési és formai ismeretek: homofon és polifon szerkesztésmód, egytémájúság és egy-egy zenei ötlet kibontása a romantikus zenében (variáció) dúr-moll változatok, műfaji jellegzetességek: szonáta, etűd, ballada, polonéz, mazurka stb.</p> <p>Nemzeti jelleg a romantika zenéjében, a kelet-európai népek népzeneje, a költészethez, irodalomhoz, népzenehez, történelemhez, hagyományokhoz fűződő jellegzetességek.</p> <p>A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében: Hány , Székelyfonó, kórusművek,</p> <p>Műzene és népzene megkülönböztetése hangszerek megfigyelésével különös tekintettel</p>	<p>Éneklés- egyéni és csoportos.</p> <p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Megfigyel</p>	<p>Éneklés Megfigyelés</p> <p>Gyűjtő- munka</p> <p>Azonosítások- megkülönböztetések</p> <p>Memorizálás</p> <p>Önálló ismeret</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori világi költészet, nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> énekes művek eredeti nyelven.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> műalkotások erkölcsi üzenete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD – Zenekalauz sorozat</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p>

<p>a romantikus zene kedvelt hangszereire (zongora, szimfonikus zenekar hangszerei).</p> <p>A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, tipikus harmóniai fordulatok, alapritmus és más érdekes ritmikai elemek, hangszerelés, improvizáció, dallami díszítés, különleges előadói megoldások.</p> <p>A zenei forma és szerkezet azonosítása a hallgatott zeneművekben.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: Alapvető ismeretek, a mű keletkezésének körülményeiről, zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról. Ismerkedés a partitúrával (a zenehallgatást segítő egyszerűsített kottakép).</p> <p>Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása, az önálló ismeretszerző tevékenységre való ösztönzés, önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag) Összefüggések bemutatása a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.</p>	<p>és.</p> <p>Azonosítás.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka</p>	<p>-szerzés más forrásokból</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Rendszerezés</p>	<p>művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Homofónia, polifónia, egytémájúság, népi többszólamúság, , romantikus zene, műzene, népzenei feldolgozás, klasszikus zene, populáris zene.</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei befogadás – Zenehallgatás</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
--	--	---------------------------

Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.			
További feltételek	Személyi			
	Tárgyi			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a középkor és a reneszánsz zenéje műveinek bővítése: gregorián és trubadúr ének, madrigál bővítése, – barokk zene: kantáta és oratórium szvit, concerto, concerto grosso részletek bővítése, – bécsi klasszicizmus: oratórium részlet, vonósnégyes, versenymű, 	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés,</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka</p>	<p>Befogadás</p> <p>Éneklés</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Rendszerezés</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Vizuális technikák</p> <p>Dramatizálás</p> <p>Műsorösszeállítás</p> <p>Koncertlátogatás</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD – Zenekalauz sorozat</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p> <p>Zenei DVD-k</p>

<p>szimfónia művek bővítése, – a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok , programzene, szimfonikus költemény, balett, – -Magyar romantikus , zeneszerzők: Liszt, Erkel, – a 20. század zenéjéből Bartók és Kodály munkáinak megismeréséne k bővítése: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, kamarazene, .</p> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.</p> <p>A meghallgatott szemelvények felismerése.</p> <p>Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszerezett ismerete.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny- látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>				
--	--	--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> – Trubadúr ének, madrigál, oratórium, kantáta, concerto grosso, szvit ismétlés szintjén romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény, balett, ballada, dalciklus, divertimentó, impromptu, mazurka, népies műdal, polonéz, polka, rapszódia, requiem, virtuóz, táncjáték, kamarazene – Liszt, Erkel, Bánk, bán, Hunyadi, Schubert, Schumann, Mendelsshon, Chopin, Verdi, Wagner, Muszorgszkij, Smetana,
----------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 15-20 dalt és zenei szemelvényt (egyszólamú és többszólamú anyag) emlékezetből énekelnek kifejezően és stílusosan csoportban. – A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. – Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. – A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 20 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
---------------------------------	--

Ajánlás az éves tematikához

Dalok ünnepeinkre	Régi muzsika kertje – gregorián
Ismétlő-keresgélő	Mit tanultunk a barokk muzsikáról az
Hangköz-összefoglaló	5. osztályban?
Ismétlő-keresgélő	Az 5. osztályban megismert jellegzetes
Ritmus-összefoglaló	barokk hangszeres műfajok
Mit tudunk a módosítójelekről?	Mit tanultunk a klasszikus muzsikáról a
Ismétlő-keresgélő – Hangsorok	6. osztályban?
Mit ismerünk a zene történetéből?	

A 6. osztályban megismert jellegzetes klasszikus hangszeres műfajok	A heted (szeptim) hangköz
Szubdomináns funkció	Régi stílusú magyar népdalok 2
Mit tanultunk a 6. osztályban a klasszikus operákról és oratóriumokról?	Rokon népek
A romantikus zene története	Kodály Zoltán
Franz Schubert	Székelyfonó
Robert Schumann	Háry János
Félix Mendelssohn	Pedagógiai művek
A B-dúr és a g-moll	Új stílusú népdalaink
Frédéric Chopin	A D-dúr és a h-moll
A keringő	Johannes
A romantikus opera	A népies műdal és a verbunkos
Giuseppe Verdi	A magyar romantika
Richard Wagner	Erkel Ferenc
A nemzeti romantika	Hunyadi
Mogyeszt Petrovics Muszorgszkij	Bánk bán
Pjotr Iljics csajkovszkij	Liszt Ferenc
Bedrich Smetana	A szimfonikus költemény
A magyar népzene	Bartók Béla
Régi stílusú népdalaink 1	Bartók, a népdalgyűjtő
Ismétlő-keresgélő	Bartók Béla gyermekkarai
Kvintváltó, lá-pentaton népdalok	Bartók Béla gyermekkora
A hatod (szext) hangköz	Divertimento
Ismétlő-keresgélő	Összefoglalás
	Válogatás – Európai népek népdalaiból

Zenehallgatási ajánlás

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Kodály: A szabadság himnusza

Szabó Ferenc : feltámadott a tenger
oratórium záró kórus

Jacques Arcadelt: Az édes-fehér hattyú
Johann Sebastian Bach: 3. Brandenburgi
verseny, 3. tétel

Johann Sebastian Bach: Magnificat, BWV
243 – nyitókórus

Jean Baptist Lully: Az úrhatnám polgár –
balett

Georg Friedrich Händel: Messiás For unto
us a child is born, Halleluja

Joseph Haydn: Évszakok Szüreti kórus

Haydn: Üstdob ütés szimfónia II
tételHaydn: Évszakok-Tavaszi kórus

Haydn: D-dúr vonósnégyes III tétel

Vivaldi: A négy évszak-Tavaszi

Beethoven: D-dúr hegedűverseny I tétel

Ludwig van Beethoven: VI. (Pastorale)
szimfónia, I. tételMozart: Varázsfuvola-
Mily szép ez...

Schubert: A-dúr zongoraötös IV tétel

Schubert: A hársfa

Schubert: Heiden Röslein D. 257, Die
Schöne Müllerin – dalciklusSchumann:
Álmodozás, ijesztgetős

Schumann: A-moll zongoraverseny

Mendelsson: Szent Iván éji álom-nyitány

Mendelsson: Hegedűverseny I tétel

Chopin: Forradalmi etűd

Chopin: G-moll mazurka

Frederic Chopin: H-dúr nocturne, op. 32.
No. 1

Verdi: Aida-Rabszolgák kórusa, Radames
románca

Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok-
Walther versenydala

Wagner: Lohengrin-Nászinduló

Muszorgszkij: Hovanscsina-Márfa dala

Muszorgszkij: Egy kiállítás képei
(részletek)

Muszorgszkij: Boris Godonov-Óra jelenet,
forradalmi kórus

Csajkovszki: Vonós szerenád IV tétel

Csajkovszki: 1812-nyitány (részletek)

Smetana: Hazám szimfónikus költemény-
Moldva

II tétel

Kodály Zoltán : Bicinia Hungarica IV
füzet, cseremiszi dal-Fut a nyúl

Kodály: Hány János

Kodály: Székelyfonó

Kodály: A magyarokhoz

Brahms: V magyar tánc

Bihari-Lavotta-Csermák-Rózsavölgyi:
Dalok

Erkel Ferenc: Hunyadi László-Meghalt a
cselszövő, Palotás és további részletek

Erkel: Bánk bán-Keserű bordal, Hazám,
hazám

Liszt Ferenc: XV Magyar Rapszódia

Liszt: Les Preludes (részlet)

Liszt: Mazeppa

Andrew Lloyd Webber: Macskák-Emlék
Presser Gábor: Padlás-Fényév távolság,
Szilvásgombóc

Európán kívüli kultúrák népzeneje (pl.
Ausztrália, Peru, Japán, afrikai országok).

Bartók Béla: Ne menj el

Bartók: Gyermekkarok-Legénycsúfoló,
Cipósütés

Bartók: Mikorokozmosz V- Változó ütem,
Dudamuzsika, Mikrokoszosz IV-Bali
szigetén

Bartók: Kolindák-Gyermekeknek III-
Román népdal, Mikrokoszosz II-
Délszlávok

Bartók: Divertimentó III tétel

Keith Emerson-Greg Lake-Carl Palmer:
Egy kiállítás képei (Pictures at an
Exhibition)

John Williams: Csillagok háborúja

Szörényi -Bródy: Kőműves Kelemen

8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés		Órakeret 12 óra	
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.			
További feltételek	Személyi : szaktanár			
	Tárgyi: megfelelő tér mozgáshoz, mágneses tábla, vonalas tábla.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése egy- és többszólamú gyakorlatokkal, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves). Más népek dalai (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje, afroamerikai népzene). Zongorakíséretes dalok, népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai. Többszólamúság: kánonok, reneszánsz társas dalok rövid	Egyéni és csoportos ének. Gyűjtőmunka. Verseny-tanulói előadás. Szemléltetés. Gyakorlás.	Éneklés Gyűjtőmunka Hangképzés Dramatizálás Verseny Kórusének	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja. <i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti nyelven.	Tankönyv Zongora CD Zenekalauz

<p>részletei.</p> <p>Példák a populáris zenéből.</p> <p>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek a 20. és 21. század zenéjéből</p> <p>A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklés.</p>				
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Társadal, népdal, komponált dal, új stílusú népdal, régi stílusú népdal előadásmódja . népdalfeldolgozás, más népek dalai</p>			

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Ritmus- és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, többszólamú alapkészségek.</p>	
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: szaktanár</p>	
	<p>Tárgyi: ritmushangszerek, vonalas tábla, mágneses tábla.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással. Hallásfejlesztés harmóniai példák szemléltetésével, egyszerűbb példák (harmóniai vázak) alkotásával.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Különböző metrikájú vagy aszimmetrikus hangsúlyozású ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása. Skálák és hangzatok szerkesztése és hangzásának megfigyelése.</p> <p>Ritmus, metrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> – különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója (hangsúlyok, pl. keringő, habanera vagy a swing egyenetlen nyolcadhangjai), – ritmusimprovizáció afrikai dobon, csörgők, teakfa, aszimmetrikus hangsúlyozás, szinkópálás. <p>Dallam:</p> <ul style="list-style-type: none"> – hétfokú hangsorok, blues skála megismertetése. <p>Harmónia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szubdomináns funkció (IV. fok) dúrban, diszsonáns hangzatok – különböző skálák hangjaiból szerkesztett hangzatok, kipróbálása 	<p>Egyéni és csoportos ének.</p> <p>Irányított improvizáció.</p> <p>Csoportos és egyéni tánc.</p> <p>Páros gyakorlatok.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Alkotás-improvizáció.</p>	<p>Mozgásos ritmizálások</p> <p>Tánc</p> <p>Improvizáció</p> <p>Éneklés</p> <p>Memorizálás</p> <p>Írás</p> <p>Felismerő kottaolvasás</p> <p>Hangszeres bemutatások olyan tanulóktól, aki tud gitározni, zongorázni.</p>	<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Ritmushangszerek</p> <p>Zongora</p>

<p>énekléssel, csoportosan. Komponálás és rögtönzés összekapcsolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott dallamhoz rögtönzött egyszerű harmónia kíséret, adott harmónia kísérethez rögtönzött dallamalkotás, – dallamkomponálás megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés, téma komponálás és variáció képzése, egy ritmikai ötlet organikus továbbszövése). 				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rögtönzés, ritmusvariációk, cluster, blues skála, szubdomináns funkció, augmentáció, diminúció, aszimmetrikus ütem.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Óra- keret 6 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla,	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképének követése alapján.	
---	---	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában:</p> <p>a tanult ritmusok felismerése, használata fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: <u>4.</u> ütemfajták: 5/8, 7/8.</p> <p>Dallami és harmóniaelemek: <u>5.</u> harmóniai feszültség és oldás megfigyelése.</p> <p>Hangközök: <u>6.</u> Tanult hangközök felismerése, alkalmazása szerkesztésekben, csoportosítása (megismerés szintjén).</p> <p><u>7.</u> Zeneelméleti összegzés: kvintkör, kvintoszlop, módosítójelek dóhelyek előjegyzések alapján</p>	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés, Beszélgetés.</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Feladatmegoldás.</p> <p>Tudatosítás.</p>	<p>Megfigyelés és Éneklés</p> <p>Mozgásos ritmizálás</p> <p>Memorizálás</p> <p>Analízis-szintézis</p> <p>Feladatmegoldások</p>	<p><i>Matematika</i>: törtek.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p> <p>Ritmushangszerek</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>5/8, 7/8, harmóniai feszültség és oldás, ritmikai, dallami, hangközelemek rendszerezése</p>			

Formázott: Felsorolás és számozás

Formázott: Felsorolás és számozás

Formázott: Felsorolás és számozás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése		Órakeret 6 óra	
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.			
További feltételek	Személyi: szaktanár			
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök, internet.			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p><i>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok</i></p> <p>Szerkesztési és formai ismeretek: Szöveg és dallam egysége a népdalokban, szerkesztések, dallamvonalak a népdalokban, népi hangszerek szerepe a népdalok kapcsán, stílusok és jellemzőik (régi, új) népek népzeneje.</p> <p>A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében, szerepük életművükben</p> <p>Műzene és népzene megkülönböztetése hangszerek megfigyelésével.</p>	<p>Éneklés-egyéni és csoportos.</p> <p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Megfigyelés.</p> <p>Azonosítás.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Tudatosítás.</p>	<p>Éneklés</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Azonosítások- megkülönböztetések</p> <p>Memorizálás</p> <p>Önálló ismeret-szerzés más forrásokból</p> <p>Vélemény-alkotás</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori világi költészet, nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> énekes művek eredeti nyelven.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> műalkotások erkölcsi üzenete.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD – Zenekalauz sorozat</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p>

<p>Konsonancia és diszsonancia megfigyelése.</p> <p>Impresszionizmus a festészetben és a zenében.</p> <p>A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, tipikus harmóniai fordulatok, alapritmus és más érdekes ritmikai elemek, hangszerelés, improvizáció, dallami díszítés, különleges előadói megoldások.</p> <p>A zenei forma és szerkezet azonosítása a hallgatott zeneművekben. Különös tekintettel a 20. század zenéjére és a könnyűzenére.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: Alapvető ismeretek, a mű keletkezésének körülményeiről, zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról.</p> <p>A partitúra használata zenehallgatáskor (a zenehallgatást segítő egyszerűsített kottakép).</p> <p>Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása, az önálló ismeretszerző</p>	<p>Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos Projektmunka</p>	<p>Rendsze- rezés</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörté- eti stílusorszakok és stílusirányzatok</p>	
--	--	---------------------------	---	--

tevékenységre való ösztönzés, önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag) Összefüggések bemutatása a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	zenei rendszerezés a formai sajátosságok szerint és a stílus, történet szerint, konszonancia, diszszonancia, zenei impresszionizmus, műzene, népzenei feldolgozás, klasszikus zene, populáris zene, modern zene.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	
További feltételek	Személyi Tárgyi	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
-------------------------------------	--	---------------------	---------------------	-------------

<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a középkor és a reneszánsz zenéje: gregorián és trubadúr ének, madrigál, – barokk zene: kantáta és oratórium szvit, concerto, concerto grosso részletek, – bécsi klasszicizmus: oratórium részlet, vonósnégyes, versenymű, szimfónia, – a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény, balett, – a 20. század zenéje: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, kamarazene, jazz és a rock születése, – kortárs zene: 1960-tól napjainkig. <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.</p> <p>A meghallgatott szemelvények felismerése.</p> <p>Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszerezett ismerete.</p> <p>A művek megismerésén,</p>	<p>Egyéni és csoportos gyakorlatok.</p> <p>Éneklés,</p> <p>Értelmezés.</p> <p>Kérdve kifejtés.</p> <p>Elemzés.</p> <p>Szemléltetés</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Azonosítás</p> <p>Tudatosítás.</p> <p>Gyűjtőmunka egyéni és csoportos</p> <p>Projektmunka</p>	<p>Befogadás</p> <p>Véleményalkotás</p> <p>Rendszerezés</p> <p>Memorizálás</p> <p>Gyűjtőmunka</p> <p>Projektmunka</p> <p>Hangversenyátogatás</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Elemzés</p> <p>Más művészeti ágak használata a kifejezésre: képzőművészet, vizuális technikák</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stílusok korszakok és stílusirányzatok ismerete.</p>	<p>Tankönyv</p> <p>CD – Zenekalauz sorozat</p> <p>Kottafüzet</p> <p>Zongora</p> <p>Zenei DVD-k</p>
--	--	--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	, tanult hangszeres műfajok és azok tartalmainak kor szerinti ismerete Pl. oratórium barokk, 20. századi. Jazz, rock. Zeneszerzők: Bárdos, Weiner, Farkas, Szőnyi E., Debussy, Honegger, Sztravinszkij, Prokofjev, Britten, Gersh, Penderecky, Kurtág, Petrovics, Szokolay, Balassa S., Pongrácz z., Kocsár M., Dvorák, Ligeti.
----------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 20 dalt és zenei szemelvényt (egyszólamú és többszólamú anyag) emlékezetből énekelnek kifejezően és stílusosan csoportban. – A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. – Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. – A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
---------------------------------	---

Ajánlott éves tematika

Dalok ünnepeinkre
 Kis zeneelméleti összefoglalás
 Hangközök
 Módosító jelek
 Kvintoszlop – Kvintkör
 Ritmusok, szünet jelek, zenei jelek
 Népdalaink
 Október 1. – Zenei Világnap
 Bárdos Lajos
 Weiner Leó
 Farkas Ferenc
 Szőnyi Erzsébet
 Mit tudunk a régi stílusú magyar népdalokról?
 Mit tudunk az új stílusú magyar népdalokról?
 Az esz-dó

Szemelvények a magyar zene évszázadainak zenéjéből
 Az á-dó
 Bartók és Kodály életművének összefoglalása
 A 20. század zenéje .
 Claude Debussy
 Arthur Honegger
 Igor Sztravinszkij Szergej Prokofjev.
 Benjamin Britten
 A szimfonikus zenekar hangszerei
 A dzsessz
 George Gershwin
 Kortársaink zenéje
 Krzysztof Penderecki
 Mai magyar szerzők
 Kurtág György

Petrovics Emil
Szokolay Sándor
Balassa Sándor
Ligeti György
Pongrácz Zoltán
Kocsár Miklós
Évszázadok muzsikája – zenetörténeti
össze foglalás
Antonin Dvořák
Búcsú az iskolától
Válogatásra
Főbb zenei intézményeink

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Bárdos Lajos: Széles a Duna
Bartók: Medvetánc – zongora
*Magyar képek – Medvetánc
Allegro barbaro – zongora
Emerson Lake and Palmer feldolgozás
Concerto II. tétel
Bartók–Kodály: Magyar népdalok
Beethoven: István király – részlet
IX. szimfónia IV. tétel
Beatles: All you need is love
Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány
Britten: Változatok és fuga egy Purcell-témára
Debussy: Children's corner – Az elefánt bölcsődala
A néger baba tánca
Dvořák: Újvilág szimfónia IV. tétel
Gershwin: Porgy és Bess – részletek
Hacsaturján: Kardtánc
Spartacus – részlet
Honegger: II. szimfónia – részlet
Katonadalok
Kodály: Karácsonyi pászttortánc
Kodály: Székelyfő – 1. kép – Elmegyek, elmegyek; A citrusfa
Görög Ilo naballda
Kitrákotty mese
Részletek a Bicinia Hungarica sorozatból
Háry János (daljáték)
Háry-szvit – Dal
Napóleoni csatája
Táncnóta
Kurtág: Játékok – részletek
Mátyás király udvariasai – részletek
Penderecki: Hiroszima emlékeire – részlet
Prokofjev: Klasszikus szimfónia III. tétel
Ravel: Bolero – részlet
Ránki: Pomádé király új ruhája – Finalé
Szokolay: Alliterációk
Sztravinszkij: Petruska – Orosz tánc
Dajak tánc
A balerina tánca
Polka – Rácz Aladár, cimbalom

Vendég ség, csu vas dallam – eredeti felv tel
Európán kívüli kultúrák népzeneje (pl. Ausztrália, Peru, Japán, afrikai országok).
Gregorián énekek, korai többszólamú művek részletei
Johann Sebastian Bach: 3. Brandenburgi verseny, BWV 1048 – 3. tétel
Johann Sebastian Bach: Magnificat, BWV 243 – nyitókórus
Jean Baptist Lully: Az úrhatnám polgár – balett
Claude Debussy: Kis szvit (Petite suite)
Maurice Ravel: Bolero
Erik Satie: Gymnopedie No. 1.
Bartók Béla: Concerto, BB 123 IV. tétel – Megszakított közjáték
Igor Sztravinszkij: A katona története (Histoire du soldat) – elbeszélésre, játékra és táncra
John Cage: 4'33"
Ligeti György: Atmosphères, Lux aeterna
Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete (Threnody for the Victims of Hiroshima)

Andrew Lloyd Webber: Az operaház fantomja –fő dal és Az éj zenéje
Szörényi-Bródy: István, a király részletek
Gerard Presgurvic: Rómeó és Júlia-Lehetsz király és egyéb részletek